

DELO ZDRAVNIKOV SPECIALIZANTOV

1. SPLOŠNO GLEDE ODGOVORNOSTI SPECIALIZANTOV

Glede na določilo 10. člena Zakona o zdravniški službi (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo, 15/08 – ZPacP, 58/08, 107/10 – ZPPKZ, 40/12 – ZUJF, 88/16 – ZdZPZD, 40/17, 64/17 – ZZDej-K, 49/18 in 66/19; v nadaljevanju ZZdrS), ki za samostojno opravljanje zdravniške službe kot enega izmed pogojev predpisuje licenco, je določilo drugega odstavka 36. člena Pravilnika o vrstah, vsebini in poteku specializacij zdravnikov (Uradni list RS št. 35/24; v nadaljevanju: pravilnik) mogoče razumeti izključno v okvirih opravljanja programa specializacije.

To pomeni, da lahko specializant, ki je pridobil ustrezno znanje, izkušnje in veščine, kar s podpisom potrdi mentor na listu specializanta, samostojno opravlja ta dela in storitve izključno pri pooblaščenem izvajalcu specializacije. Pooblašчени izvajalci za izvajanje specializacij so tisti izvajalci zdravstvene dejavnosti, ki izpolnjujejo organizacijske, kadrovske, materialne in druge pogoje in jih minister za zdravje na predlog zbornice s sklepom pooblasti za izvajanje posameznih vrst specializacij. Podpis mentorja na listu zdravnika specializanta tako nikakor ne pomeni dovoljenja specializantu za opravljanje teh storitev izven opravljanja programa specializacije in pri nepooblaščenih izvajalcih zdravstvene dejavnosti.

Kakršnakoli drugačna razlaga bi pomenila obid zakona, saj bi negirala zahtevo zakonodajalca po licenci kot enem izmed pogojev za samostojno opravljanje zdravniške službe. Nenazadnje bi postal nepotreben tudi specialistični izpit, saj bi bilo mogoče razumeti, da v celoti izpolnjen list zdravnika specializanta pomeni, da je specializant v celoti usposobljen za samostojno delo.

2. VPRAŠANJE PREVZEMANJA ODGOVORNOSTI SPECIALIZANTA, KI OPREDELJUJE PACIENTE, OZIROMA VPRAŠANJE ODGOVORNOSTI MENTORJA, V PRIMERU SPECIALIZANTOVE NAPAČNE ODLOČITVE PRI DELU

Novela ZZdrS v letu 2017 je v pravni sistem prvič uvedla možnost specializantov družinske medicine, ginekologije in pediatrije, da v 4. letniku (oziroma v 5. letniku, v primeru pediatrije ali ginekologije) specializacije izvajajo naloge izbranega osebnega zdravnika, tj. opredelijo paciente.

Omenjena rešitev predstavlja odmik od določb zakona, ki ureja zdravstveno varstvo in zdravstveno zavarovanje, po katerem je izbrani osebni zdravnik lahko le zdravnik, ki izpolnjuje pogoje za samostojno zdravniško delo (ima ustrezno poklicno kvalifikacijo in licenco). Specializant lahko prične z opredeljevanjem pacientov na podlagi ocene mentorja v 4. letu specializacije iz družinske medicine (ali 5. letu specializacije iz ginekologije ali 5. letu specializacije iz pediatrije), če specializant s tem pisno soglaša. Mentor v oceni potrdi, da je glede na delovne pogoje in obremenjenost sposoben zagotoviti mentorstvo tudi v primeru opredeljenih pacientov za specializanta ter na listu specializanta s podpisom potrdi, da je specializant pridobil ustrezno znanje, izkušnje in veščine za samostojno opravljanje del izbranega osebnega zdravnika. Specializant je sicer v sklopu svojih zmožnosti odgovarjanja odgovoren za opravljanje del. Specializantu mora biti zagotovljeno stalno posvetovanje z mentorjem.

Z vidika morebitne odškodninske odgovornosti za storjeno napako, gre za najmanj deljeno odgovornost – dejstvo je namreč, da mentor prevzame odgovornosti s tem, ko potrdi, da je specializant pripravljen za opredeljevanje pacientov, prav tako je mentor zavezan, da mora zagotavljati možnost stalnega posvetovanja s specializantom. Tako, da bi v primeru, ko specializant pri delu naredi kakšno napako, v primeru odškodninske ali kazenske presoje dejanja, prišlo do ugotavljanja ali je imel specializant dejansko na voljo mentorja za posvet ali ne. Del odgovornosti za dela, za katera je ocenjeno, da jih lahko izvaja samostojno, prevzame tudi specializant, vendar pa se njegova odgovornost (do opravljenega specialističnega izpita) še vedno presoja po drugem pravnem standardu – torej on v polni meri ne more odgovarjati kot dober strokovnjak, saj dejansko še nima izpolnjenih pogojev za povsem samostojno delo. Glede na to je večji del odgovornosti še vedno na mentorju.

Mojca Grabar, univ. dipl. pravnica

Pravna služba Zdravstvenega doma Domžale